

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про лобіювання»

Цей Закон визначає правові та організаційні засади здійснення лобіювання в Україні.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) договір про надання послуг з лобіювання - угода, що вчиняється між суб'єкт лобіювання і замовником (замовниками) послуг з лобіювання з метою врегулювання питань надання таких послуг;

2) замовник послуг з лобіювання – фізична або юридична особа, яка є стороною договору про надання послуг з лобіювання, на замовлення якої суб'єкт лобіювання за винагороду, або без неї, надає послуги з лобіювання;

3) лобіювання – діяльність суб'єкту лобіювання, спрямована на просування нормативно-правових актів та їх проектів під час процесу розробки, прийняття, скасування або зміни їх Верховною Радою України, представництво та захист інтересів замовника послуг з лобіювання;

4) об'єкт лобіювання – нормотворча діяльність Верховної Ради України;

5) предмет лобіювання – нормативно-правові акти Верховної Ради України та їх проекти;

6) послуги з лобіювання – діяльність суб'єкта лобіювання щодо представництва та захисту інтересів замовника послуг з лобіювання, що здійснюється шляхом взаємодії суб'єкта лобіювання з Верховною Радою України під час процесу розробки, прийняття, скасування або зміни нею нормативно-правових актів;

7) суб'єкт лобіювання (лобіст) – будь-яка фізична особа, або юридична особа, зареєстрована в установленому законодавством порядку.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на правовідносини, що виникають між замовниками послуг з лобіювання, суб'єктами лобіювання, Верховною Радою України, а також на правовідносини, що виникають у зв'язку із набуттям та втратою особою статусу суб'єкта лобіювання.

Стаття 3. Правове регулювання лобіювання

1. Правовідносини, що виникають між суб'єктом лобіювання та Верховною Радою України, під час процесу розробки, прийняття, скасування або зміни ними нормативно-правових актів з метою відстоювання інтересів

замовника послуг з лобіювання регулюються Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Принципи лобіювання

1. Лобіювання здійснюється з дотриманням таких принципів:

1) верховенства права – здійснення лобіювання з урахуванням, що людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності державних органів;

2) законності – здійснення лобіювання у порядку та відповідно до вимог, встановлених законом;

3) прозорості та відкритості – надання лобістами вичерпної, об'єктивної, достовірної інформації про свою діяльність;

4) добросовісності - спрямованості дій лобістів на добросовісне відстоювання інтересів замовників послуг з лобіювання, заборони представництва лобістами одночасно інтересів двох і більше конкуруючих між собою замовників послуг з лобіювання, якщо це може спричинити конфлікт інтересів за визначенням згідно відповідних договорів про надання послуг з лобіювання;

5) добровільності – лобіювання здійснюється за взаємною згодою замовника послуг з лобіювання та лобіста.

6) рівності – лобіювання здійснюється без надання привілеїв суб'єктам лобіювання чи обмежень їх у правах, передбачених цим Законом.

Стаття 4. Гарантії здійснення лобіювання

1. Здійснення лобіювання гарантується:

1) правом Верховної Ради України взаємодіяти з суб'єктами лобіювання у порядку, визначеному цим Законом, невтручанням у законну діяльність суб'єктів лобіювання;

2) доступом суб'єктів лобіювання до приміщень Верховної Ради України у порядку, визначеному законодавством;

3) відкритістю інформації про лобіювання як з боку Верховної Ради України, так і з боку суб'єктів лобіювання та їх замовників.

Стаття 5. Методи лобіювання

1. До методів лобіювання належать:

1) підготовка та розповсюдження пропозицій щодо необхідності прийняття нормативно-правових актів, інформаційно-аналітичних матеріалів, результатів соціологічних та інших досліджень щодо питань, які є предметом регулювання нормативно-правових актів;

2) участь у розробці проектів нормативно-правових актів, що приймаються Верховною Радою України;

3) контакти суб'єктів лобіювання з Верховною Радою України, її органами, народними депутатами України, їх помічниками - консультантами (телефонні розмови, надсилання поштою (електронною поштою) заяв, скарг та пропозицій, телеграфних, або факсимільних повідомлень, особистий прийом та за допомогою інших засобів зв'язку) під час представництва та захисту інтересів замовника послуг з лобіювання;

4) подача до Апарату Верховної Ради України власних аналітичних матеріалів щодо законопроекту протягом 21-денного строку з дня реєстрації такого законопроекту;

5) безперешкодний доступу, за попередньою акредитацією, на засідання Верховної Ради України її комітетів, на яких розглядається питання, що є предметом договору про надання послуг з лобіювання, в тому числі право виступу та висловлення своєї думки, на засіданні комітетів, щодо питань, на які спрямована на діяльність суб'єкту лобіювання.

РОЗДІЛ II. НАБУТТЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА НА ЛОБІЮВАННЯ

Стаття 6. Набуття статусу суб'єкта лобіювання

1. Особа набуває прав, визначених цим Законом, з моменту внесення відомостей про неї до Електронного реєстру суб'єктів лобіювання.

2. Не може бути суб'єктом лобіювання фізична особа, яка:

1) зазначена у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»;

1.1) особа, яка звільнилася або іншим чином припинила діяльність – протягом одного року з дня звільнення або припинення відповідної діяльності в сфері виконання своїх функціональних обов'язків;

2) має непогашену чи незняту в установленому законом порядку судимість за вчинення умисного тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у виді позбавлення волі, притягалася на підставі обвинувального вироку, який набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією;

3) визнана судом недієздатною чи обмежено дієздатною;

4) не зареєстрована в установленому законодавством порядку.

5) громадяни Російської Федерації до моменту офіційного завершення антитерористичної операції, в тому числі не можуть бути засновниками юридичних осіб, що надають послуг з лобіювання.

Стаття 7. Електронний реєстр суб'єктів лобіювання

1. З метою збирання, зберігання, обліку та надання інформації про суб'єктів лобіювання Апаратом Верховної Ради України ведеться Електронний реєстр суб'єктів лобіювання (Реєстр).

2. Ведення Реєстру здійснюється відповідно до цього Закону та Положення про Електронний реєстр суб'єктів лобіювання, що затверджується керівником Апарату Верховної Ради України

3. Реєстр ведеться державною мовою з використанням програмного забезпечення, розробленого відповідно до державних стандартів, що забезпечує його сумісність і взаємодію з іншими інформаційними системами та мережами.

4. Програмне забезпечення Реєстру повинно забезпечувати:

1) автоматизацію процесу реєстрації та інших реєстраційних дій та відтворення його процедур;

2) заповнення та друк форми заяви;

3) ідентифікацію заявників, які подають документи для реєстрації в електронній формі, з використанням електронного цифрового підпису та альтернативних електронному цифровому підпису засобів ідентифікації таких заявників;

4) контроль за повнотою внесення записів до Реєстру та проведенням реєстраційних дій;

5) пошук взаємозв'язків між юридичними особами та їхніми засновниками (учасниками), кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами), у тому числі кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами) засновника, керівниками юридичних осіб, візуалізацію всіх прямих та непрямих зв'язків;

7) ведення реєстраційних справ в електронній формі та створення їх електронного архіву;

8) інформаційну взаємодію між Реєстром та інформаційними системами державних органів;

9) захист даних згідно із законом;

10) виконання в повному обсязі функцій адміністратора бази даних Реєстру (накопичення, аналіз даних, актуалізація та обробка даних, права доступу тощо);

11) проведення інших операцій, визначених цим Законом.

5. До Реєстру вносяться наступні відомості осіб, які відповідають вимогам статті 6 цього Закону:

1.) При реєстрації:

1.1.) організаційно-правова форма суб'єктів лобіювання;

1.2.) найменування організації, країна реєстрації, веб-сайт, відомості про організаційно-правову форму, органи управління, керівник, сфера діяльності, відомості про засновників та учасників юридичної особи та відомості про кінцевих бенефіціарів;

1.3.) адреса та контактний номер телефону головного офісу юридичної особи-суб'єкта лобіювання;

1.4.) сфера інтересів лобіювання;

1.5.) персональні дані фізичних осіб, що займаються лобіюванням - прізвище, ім'я та по батькові, адреса фактичного місця проживання та контактний номер телефону фізичних особи – суб'єкта лобіювання.

2.2.) При укладенні договору:

2.1.) найменування організації, країна реєстрації, веб-сайт, відомості про організаційно-правову форму, керівник, сфера діяльності, відомості про засновників та учасників юридичної особи та відомості про кінцевих бенефіціарів юридичної особи – замовника послуг з лобіювання;

2.2.) адреса та контактний номер телефону головного офісу юридичної особи – замовника послуг з лобіювання;

2.3.) сфера інтересів замовника послуг з лобіювання;

2.4.) предмет лобіювання;

2.5.) кількість осіб (членів, співробітників і т.д.), що здійснюють діяльність в інтересах замовника послуг з лобіювання, їх персональні дані - прізвище, ім'я та по-батькові, контактний номер телефону фізичної особи –

суб'єкта лобіювання, а також їхня активність у відсотках щодо реалізації договору у відношенні до робочого дня;

2.3.) фінансові показники, що відображає витрати на лобіювання передбачені договором та згідно статті 11 цього закону;

3.) Поточні відомості:

3.1.) предмет лобіювання;

3.2.) кількість осіб (членів, співробітників і т.д.), що здійснюють лобіювання конкретного предмету, їх персональні дані - прізвище, ім'я та по-батькові, контактний номер телефону фізичної особи – суб'єкта лобіювання, а також їхня активність у відсотках у відношенні до робочого дня;

3.3.) про припинення права на лобіювання;

3.4.) фінансові показники, що відображають річні витрати на лобіювання відповідно до статті 11 цього закону;

3.5.) фінансові дані у вигляді доходу згідно щорічної податкової звітності.

6. Відомості, передбачені частини п'ятої цієї статті, вносяться до Реєстру Апаратом Верховної Ради України безоплатно протягом **7** робочих днів з моменту їх отримання із зазначенням дати внесення відповідних відомостей. Обробка персональних даних, що містяться у Реєстрі, здійснюється Апаратом Верховної Ради України відповідно до вимог законодавства у сфері захисту персональних даних.

7. За результатами внесення відомостей, передбачених пунктам 1 частини п'ятої цієї статті, до Реєстру Апаратом Верховної Ради України фізичній особі, створюється персональна сторінка в Реєстрі, присвоюється індивідуальний номер, а також надається персональний QR-код, який містить посилання на реєстраційний запис, що засвідчує внесення Апаратом Верховної Ради України відповідної особи до Реєстру.

8. Відомості Реєстру є відкритими для безоплатного доступу на офіційному веб-сайті Верховної Ради України відповідно до вимог законодавства про інформацію, у тому числі у формі відкритих даних. Не підлягають оприлюдненню відомості з Реєстру про адресу місця проживання та контактний номер телефону фізичної особи-лобіста та/або їх замовників.

9. У разі виявлення неповноти або недостовірності інформації суб'єкта лобіювання Апарат Верховної Ради України зобов'язаний винести протягом **7** робочих днів попередження та, при необхідності, призупинити право суб'єкта на здійснення лобіювання до моменту внесення необхідних даних.

10. Будь яка особа, за затвердженою формою на веб-сайті Верховної Ради України, може повідомити Апарат Верховної Ради України про невідповідність даних, що містяться в Реєстрі. Апарат Верховної Ради України зобов'язаний надати відповідь та відреагувати на таке повідомлення протягом **7** робочих днів з моменту отримання повідомлення.

Стаття 8. Припинення права на лобіювання

1. Суб'єкти лобіювання втрачають право на лобіювання з моменту внесення Апаратом Верховної Ради України до Реєстру запис про припинення права на лобіювання.

2. Підставою для внесення Апаратом Верховної Ради України запису про припинення права на лобіювання можуть бути виключно:

1) подання суб'єктом лобіювання до Апарату Верховної Ради України заяви про припинення здійснення лобіювання;

2) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно суб'єкта лобіювання або визнання суб'єкта лобіювання за рішенням суду недієздатним або обмежено дієздатним;

3) вступ фізичної особи – суб'єкта лобіювання на державну службу;

4) невиконання суб'єктом лобіювання обов'язків, визначених статтею 8 цього Закону;

5) смерть фізичної особи-суб'єкта лобіювання, оголошення її померлою або безвісно відсутньою;

6) припинення юридичної особи-суб'єкта лобіювання.

3. Апарат Верховної Ради України зобов'язаний внести запис про припинення права на лобіювання протягом семи днів з моменту отримання відомостей про настання випадку, зазначеного в частині другій цієї статті.

РОЗДІЛ III. ЗДІЙСНЕННЯ ЛОБІЮВАННЯ

Стаття 9. Права та обов'язки суб'єкта лобіювання

1. Суб'єкт лобіювання має право:

1) представляти і захищати права та законні інтереси замовників послуг з лобіювання;

2) звертатися до Верховної Ради України, її органів, окремих народних депутатів України та отримувати від них інформацію, необхідну для виконання завдань і цілей лобіювання, за винятком інформації з обмеженим доступом;

3) зустрічатися з народними депутатами України щодо питань, які є предметом лобіювання;

4) готувати та розповсюджувати серед Верховної Ради України експертно-аналітичні матеріали, результати соціологічних й інших досліджень з питань, що є предметом лобіювання;

5) брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів Верховної Ради України;

6) доступу до приміщень Верховної Ради України в установленому законодавством порядку;

7) безперешкодного доступу, за попередньою акредитацією, на засідання Верховної Ради України її комітетів, на яких розглядається питання, що є предметом договору про надання послуг з лобіювання, в тому числі право виступу та висловлення своєї думки, на засіданні комітетів, щодо питань, на які спрямована діяльність суб'єкту лобіювання.

8) залучати третіх осіб, для виконання підготовчих та інших робіт (проведення соціологічних опитувань, підготовка аналітичних матеріалів), не пов'язаних безпосередньо із впливом на органи державної влади та місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

2. Суб'єкти лобіювання зобов'язані:

1) неухильно дотримуватися у своїй діяльності положень Конституції та законів України, умов договору про надання послуг з лобіювання;

2) надавати достовірну інформацію про лобіювання у порядку, встановленому цим Законом;

3) вчасно вносити до Реєстру визначені цим Законом дані щодо укладання договорів про надання послуг з лобіювання;

4) дотримуватися режиму роботи та не перешкоджати діяльності Верховної Ради України;

5) не розголошувати відомості, що відносяться до державної таємниці чи іншої, захищеної законом інформації, отримані при здійсненні лобіювання діяльності.

3. Суб'єкти лобіювання мають рівні права та обов'язки.

4. Суб'єкти лобіювання забороняється:

1) блокувати або перешкоджати діяльності Верховній Раді України, їх посадових та службових осіб, шляхом використання лобістами прав наданих цим Законом.

Стаття 10. Права та обов'язки замовника послуг з лобіювання

1. Замовники послуг з лобіювання мають право:

1) знайомитися з будь-якими матеріалами суб'єкта лобіювання, що стосуються питань, пов'язаних з лобіюванням інтересів замовника;

2) отримувати від суб'єкта лобіювання звіти про хід лобіювання та надані послуги з лобіювання;

3) укладати договори про надання послуг з лобіювання одночасно з декількома суб'єктами лобіювання;

4) розірвати договір про надання послуг з лобіювання в односторонньому порядку у випадку ненадання в установлений строк суб'єктом лобіювання звіту, лобіювання суб'єктом лобіювання інтересів, що суперечать інтересам замовника, та в інших випадках, передбачених договором про надання послуг з лобіювання;

5) надавати до Апарату Верховної Ради України інформацію про порушення суб'єктом лобіювання його обов'язків, визначених цим Законом.

2. Замовник послуг з лобіювання зобов'язаний:

1) дотримуватись положень Конституції та законів України, умов договору про надання послуг з лобіювання;

2) надавати суб'єктам лобіювання необхідну для здійснення лобіювання інформацію про себе.

Стаття 11. Фінансування лобіювання

1. Будь-які фінансові операції, що пов'язані з лобіюванням повинні здійснюватися у безготівковій формі.

2. Суб'єкти лобіювання зобов'язані оприлюднювати витрати передбачені договором, а також річні витрати на лобіювання та пов'язані з лобіюванням за затвердженою формою передбаченою в Реєстрі.

3. Винагорода за надання послуг з лобіювання:

1) Суб'єкти лобіювання, зобов'язані відкрити рахунки в установах банків України, на які перераховуватимуться усі винагороди за надання послуг з лобіювання у безготівковій формі.

2) Суб'єкти лобіювання зобов'язані оприлюднювати в Реєстрі свої річні доходи згідно щорічної податкової звітності.

Стаття 12. Відкритість інформації та звітність про діяльність суб'єктів лобіювання

1. Апарат Верховної Ради України на офіційному веб-сайті Верховної Ради України розміщує відомості Електронного реєстру суб'єктів лобіювання із вільним доступом громадян до таких відомостей.

2. Апарат Верховної Ради України не менше ніж один раз на три місяці розміщує на офіційному веб-сайті Верховної Ради України інформаційне повідомлення про лобіювання в Україні, яке має включати:

1) відомості про кількість договорів про надання послуг з лобіювання, укладених протягом відповідного періоду;

2) відомості про замовників послуг з лобіювання, які уклали договори про надання послуг з лобіювання протягом відповідного періоду;

3) відомості про проекти нормативно-правових актів, щодо яких було здійснено лобіювання протягом відповідного періоду.

Стаття 13. Громадський контроль за діяльністю суб'єктів лобіювання

1. Громадський контроль за діяльністю суб'єктів лобіювання забезпечується відкритістю інформації про лобіювання.

2. Громадяни України мають право запитувати та отримувати, з додержанням вимог законодавства України, від Апарату Верховної Ради України інформацію про діяльність суб'єктів лобіювання в Україні.

РОЗДІЛ ІV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) У Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» внести такі зміни:

1.1. У частину 1 статті 91 замінити фразу «...списком авторів законопроекту,...» на «...списком авторів та учасників розробки законопроекту,...»;

1.2. В статтю 91 додати частину 1⁻¹ та викласти у такій редакції: «1⁻¹. Якщо законопроект розроблено за участі осіб, які відповідно до положень Конституції України не є суб'єктами законодавчої ініціативи (представників громадських організацій, навчальних та (або) наукових закладів, суб'єктів лобіювання, експертів, фахівців-практиків тощо), до законопроекту подається списком авторів та учасників розробки законопроекту, що містить прізвища, імена, по-батькові авторів, а також (при наявності) посади та назви організацій, які вони представляють.»;

1.3. У частині 2 статті 91 замінити фразу «...в частині першій...» на «...в частинах першій та першій з позначкою один...»;

1.4. Викласти частину 1 статті 92 у такій редакції: «1. Законопроект, проект іншого акта, внесений до Верховної Ради, реєструється в Апараті Верховної Ради. Законопроект, внесений з дотриманням вимог статей 90, 91 цього Регламенту, реєструється в Апараті Верховної Ради та вноситься до бази даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради в день його внесення.»;

1.5. Викласти частину 4 статті 92 у такій редакції: «4. До бази даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради разом із зареєстрованими законопроектами, проектами інших актів Апаратом Верховної Ради вносяться супровідні документи та аналітичні матеріали, що надані відповідно до частин третьої-п'ятої статті 93 Регламенту.»;

1.6. В статтю 93 додати частину 3⁻¹ та викласти у такій редакції: «3⁻¹. Громадські організації, наукові заклади та особи, передбачені частиною ??? статті ??? Закону України «Про лобіювання», мають право протягом 21-денного строку з дня реєстрації законопроекту подати власні аналітичні матеріали до нього. Вимоги щодо таких аналітичних матеріалів затверджуються Розпорядженням Голови Верховної Ради України.»;

1.7. Викласти частину 1 статті 97 у такій редакції: «1. Щодо кожного законопроекту, включеного до порядку денного сесії Верховної Ради, Апарат Верховної Ради та головний комітет ведуть справу законопроекту. Справа законопроекту містить документи, внесені в порядку законодавчої ініціативи, документи, підготовлені в процесі розробки, розгляду, доопрацювання, прийняття відповідного законопроекту Верховною Радою, документи, які підготовлені органами Верховної Ради, державними органами, установами і організаціями за зверненням Верховної Ради, а також аналітичні матеріали інших організацій та осіб, що подані відповідно до частини четвертої статті 93 та статті 111 Регламенту.».

1.8. В частину 2 статтю 97 додати пункт 6⁻¹ та викласти у такій редакції: «6⁻¹. аналітичні матеріали, подані відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту;»

2) У Закон України «Про комітети Верховної Ради України» внести такі зміни:

2.1. В статтю 48 додати частину 3⁻¹ та викласти у такій редакції: «3⁻¹. У засіданнях комітетів мають право брати участь особи, які є авторами законопроекту, що розглядається, та (або) особами чи представниками осіб, які подали аналітичні матеріали до законопроекту відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України. Право на участь у засіданні реалізується цими особами шляхом виступу з висловленням власної думки щодо відповідного законопроекту. Такі особи повідомляють комітет про свою участь у засіданні письмово через Апарат Верховної Ради України не пізніше ніж за 3 дні до засідання. Обов'язок забезпечення особам, зазначеним у цій статті, доступу до приміщення, де проводиться засідання комітету, покладається на завідуючого секретаріатом комітету.».

3) Главу 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) доповнити статтею 172⁻² такого змісту:

Стаття 172⁻². Порушення умов здійснення лобіювання

Неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірних даних щодо укладання договорів про надання послуг з лобіювання, - тягне за собою накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ухилення лобістів від перевірки, невиконання вимог щодо усунення порушень законів України , -

тягне за собою накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Здійснення лобіювання, надання послуг з лобіювання без реєстрації в порядку, установленому законами та нормативно-правовими актами України, внесення недостовірної або неповної інформації до Реєстру суб'єктів лобіювання, інші порушення умов лобіювання або порушення умов лобіювання замовником послуг з лобіювання -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частинами першою - третьою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі самі порушення, тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Стаття 172⁻² Глави13-АКодексу України про адміністративні правопорушення вступає в силу з 1 січня 2018 року.

4. Пункт 2.3. частини 5 статті 7 вступає в силу з 1 січня 2018 року.

**Голова
Верховної Ради України**

А.В. Парубій